

ቆዋም ኤርትራ

ቅዋም ኤርትራ

ብቅዋማዊ ባይቶ ብ23 ግንቦት 1997 ዝጸደቐ

ትሕዝቶ

መቐድም	3
ምዕራፍ ሓደ - ሓፈሻዊ ድንጋጌታት	5
ምዕራፍ ክልተ - ሃገራዊ ዕላማታትን መራሕ መትከላትን	8
ምዕራፍ ሰለስተ - መሰረታዊ መሰላትን ሓርነታትን ግቡኣትን	12
ምዕራፍ ኣርባዕተ - ሃገራዊ ባይቶ	23
ምዕራፍ ሓመሽተ- ፈጻሚ ኣካል	29
ምዕራፍ ሽዱሽተ - ምምሕዳር ፍትሒ	36
ምዕራፍ ሸውዓተ - እተፈላለዩ ድንጋገታት	39

መቼድም

ንሕና፡ እዞም ብናይ ሓባር ቃልሲ ንመሰልናን ሓደ መጻኢናን ስሙር ሃገር ዝኾንና ህዝቢ ኤርትራ፡ ኣብቲ ንዛዊሕን ዝናዊ ታሪኽ ዝተሰርሓሉን ሓርነታዊ ሰውራ፡ ምእንቲ ናጽነትናን መሰልናን ህይወቶም ንዝበጀው ዓሰርተታት-አሽሓት ጀጋኑ ሰማእታትናን፡ ንጽንዓት ኩሎም ሓርበኛታት ኤርትራውያንን እናመጎስናን፡ ኣብቲ ዘውረሱና ናይ ሓድነትን ፍትሕን ተሪር ምድሪ ረገጽናን፡-

- ነዚ ብብርቱዕ ገድሊ ዝተረኸበ ናጽነትን ሓድነትን፡ ሰላምን ርግኣትን ምክልኻልን፡ ድልድልትን ስልጥንትን ሃገር ብምህናጽ ምዕቃቡን ምምዕባሉን፡ ቅዱስ ግቡእ ዜጋታት ምጻኑ ብምግንዛብ፤
- ምዕብልቲ ሃገር ንምህናጽ፡ እቲ ኣብ ሓርነታዊ ሰውራና ዘማዕበልናዮን ዘወተናን፡ ናይ ሓድነትን ማዕርነትን፡ ፍቕሪ ሓቅን ፍትሕን፡ ርእሰ-ምርኮሳን ፍቕሪ ስራሕን... ክብርታት ሕመረት ሃገራዊ ክብርታትና ክኸውን ከም ዘሎዎ ብምርዳእ፤
- ናይ ሕብረተሰብና ጽቡቕ ናይ ኮማዊ ምትሕግጋዝ፡ ፍቕሪ ስድራቤት፡ ኣክብሮት ንሽማግሌታት፡ ሓድሕዳዊ ሓልዮትን ምክብባርን ያታዊ ክብርታት ምውራሱን ምስሳኑን፡ ንምዕባለን ጥዕዮትን ሕብረተሰብና ኣድላዩ ምጻኑ ብምምልካት፤

- መሰል ዜጋታት፡ ሰብአዊ ክብረት፡ ማዕርነትን ምዕሩይ ምዕባለን ዘውሕስ፡ ናይ ዜጋታት ነገራውን መንፈሳውን ድልዩት ዝረውዩሉ ኩነታት ዘጣጥሑ፡ ኣብ ድልዩት ህዝብን ረብሕኡን ተሳትፎኡን እተመሰረተ ደሞክራሲያዊ ስርዓት ምትካል፡ ንቕጠባዊ ምዕባል፡ ንማሕበራዊ ስነትን ግስጋሰን መሰረት ምጻኑ ብምርግጋጽ፤
- ቅያ ዝመልእ ተሳትፎ ኤርትራውያን ደቀንስትዮ ኣብ ቃልሲ ንሓርነትን መሰልን፡ ከምኡ'ውን ኣብዚ ቃልሲ እዚ ኣብ መንጎ ደቀንስትዮን ደቂተባዕትዮን ዝምዕበለ ኣብ ማዕርነትን ምክብባርን እተመሰረተ ጽኑዕ ምሕዝነትን፡ መሰረት ዘይንቕነቕ መብጽዓናን ቃልስናን ንማዕርነትን ምሕዝነትን ደቀንስትዮን ደቂተባዕትዮን ምጻኑ ብምግንዛብ፤
- ንህይወትናን ህይወት መጻኢ ወሎዶታትናን ዝሰርዕን ዝገዝእን፡ ፍትሕን ሰላምን ዘስፍን፡ ኣብ ደሞክራሲን ሃገራዊ ሓድነትን እተሰረተ፡ ግዝኣተ ሕጊ ዘንግስ ቅዋም ከም ኪዳን ኣብ መንጎናን ኣብ መንጎ እቲ ብፍታውና እነቕዎ መንግስትናን ክኸውን ብምድላይ፤
- ሎሚ 23 ግንቦት 1997፡ ኣብዚ ታሪኻዊ ዕለት እዚ፡ ድሕሪ ሰፊሕ ህዝባዊ ክትዕ፡ ብመገዲ ቅዋማዊ ባይቶ፡ ከም ዝለዓለ ሕጊ ናጻን ልኡላዊትን ሃገርና ኤርትራ፡ ነዚ ሃገራዊ ቅዋም እዚ ብወግዲ ንቕበሎን ነጽድቕን ኣለና።

ምዕራፍ ሐደ - ሐፊሻዊ ድንጋጌታት

ግንቀጽ 1 - ሃገራዊ ኤርትራን ክሊ ግዝኣታን

1. ኤርትራ፡ ደሞክራሲን ማሕበራዊ ፍትሕን ዝመሰረታ፡ ብግዝኣተ-ሕጊ እትመሓደር ናጻን ልኡላዊትን ሃገር እያ።
2. ሃገራዊ ግዝኣት ኤርትራ፡ ነቲ ፍሉጥ ዝደባቱ መሬት፡ እንተላይ ማያዊ ክሉን ደሴታቱን ክሊ ኣየሩን የጠቓልል።
3. ኣብ ሃገራዊ ኤርትራ ልኡላዊ ስልጣን ናይ ህዝቢ እዩ። እዚ ቅዋም እዚ ብዝእዘዞ ስርዓት ኣቢሉ ኸኣ ኣብ ግብሪ ይውዕል።
4. እቲ ንልኡላዊ ስልጣን ህዝቢ ወኪሉ ብደሞክራሲያዊ ኣገባብ ዝምሰረት መንግስቲ ኤርትራ፡ ኣሳታፍን ድልዱልን ትካላት ብምህናጽ፡ ንብቑዕ ደሞክራሲያዊ ፖለቲካዊ ስርዓት መሰረት ይኸውን።
5. ኤርትራ ብኣሃዱኣዊ መንግስቲ ናብ ዞባዊ ምምሕዳራት ተኸፋፊላ ትመሓደር። እቲ ዞባዊ ምምሕዳራት ዝህልዎ ኣቃውማን ስልጣንን ከኣ ብሕጊ ይውሰን።

ግንቀጽ 2 - ልዕልና ቅዋም

1. እዚ ቅዋም እዚ ሕጋዊ መግለጺ ልኡላውነት ህዝቢ ኤርትራ እዩ።
2. እዚ ቅዋም እዚ፡ መንግስቲ ዝምስረተሉን ዝምረሓሉን መሰረታዊ መትከላት የነጽርን፡ ኣቃውማኡን ኣካይዳኡን ይውስንን። በዚ ከኣ ምንጪ ሕጋውነት መንግስትን፡ መሰረት ንምሕላው መሰልን ክብረትን ዜጋታትን፡ ከምኡ'ውን መሰረት ንፍትሓዊ ኣመሓዳድራ ይኸውን።
3. እዚ ቅዋም እዚ፡ እቲ ዝለዓለ ሕግን ምንጪ ናይ ኩሉ ሕግታትን ሃገራዊ ኤርትራ ስለዝኾነ፡ ኣንጻር ፊደሉን መንፈሱን ዝኸይድ ዝኾነ ይኹን ሕጊ፡ ትእዛዝ ወይ ተግባር ፍሩስ እዩ።
4. ኩሎም ኣካላት መንግስትን፡ ከምኡ'ውን ኩሎም ማሕበራትን ትካላትን ዜጋታትን፡ ነዚ ቅዋም እዚ እሙናት ክኾኑን ክምእዘዙን፡ ኣብ ግብሪ ናይ ምውዓሉ ሓልፍነት ክስከሙን ኣለዎም።
5. እዚ ቅዋም እዚ፡ ኣብ ህዝብን ኣካላት መንግስትን ቅዋማዊ ባህሊ ንምምዕባልን፡ መሰልን ግቡእን ዜጋታት ንምኸባርን መሰረት ይኸውን።

ዓንቀጽ 3 - ዜግነት

1. ካብ ኤርትራዊ ኣቦ ወይ ኤርትራዊት ኣደ እተወልደ፡ ኤርትራዊ ዜጋ ብትውልዲ እዩ።
2. ናይ ካልኣት ሃገራት ዜጋ፡ ሕጊ ብዝውስኖ መሰረት ኤርትራዊ ዜግነት ክወስድ ይኸእል።
3. ንዜግነት ዝምልከት ዝርዝር ሕግታትን ቅጥዕታትን ብሕጊ ይውሰን።

ዓንቀጽ 4 - ሃገራዊ ትእምርትታትን ቋንቋታትን

1. ሃገራዊት ባንዴራ ኤርትራ ወርቃዊ ኣቕጽልቲ ኣውሊዕ ዘለዋ፡ ቀጠልያን ቀይሕን ሰማያውን ዝምድራ እያ። ዝርዝራ ብሕጊ ይውሰን።
2. ኤርትራ፡ ንታሪኽን ሃንቀውታን ህዝባ ዘንጸባርቕ፡ ብሕጊ ዝውሰን ሃገራዊ መዝሙርን ኣርማን ይህልዋ።
3. ኣብ ኤርትራ፡ ማዕርነት ኩሉ ኤርትራዊ ቋንቋታት እተሓለወ እዩ።

ዓንቀጽ 5 - ንጹታ ዝምልከት ኣጸሓሕፋ

እዚ ቅዋም እዚ፡ ጸታዊ ኣጸሓሕፋኡ ብዘየገድስ፡ ኩሉ ዓንቀጻት ንኸልቲኡ ጸታታት ብማዕረ ይምልከት።

ምዕራፍ ክልተ - ሃገራዊ ዕላማታትን መራሒ መትከላትን

ግንቀጽ 6 - ሃገራዊ ሓድነትን ርግኣትን

1. ህዝብን መንግስትን ኤርትራ፡ ስምርትን ስልጥንትን ሃገርን ምህናጽ ኣብ ዝገብርዎ ጸዕሪ፡ ንብዙሕነት ሕብረተሰብ ኤርትራ ኣብ ግምት ብምእታው፡ ሓድነት ኣብ ብዙሕነት ንዝብል መትከል ከም መራሒ መትከል ይወስድዎ።
2. መንግስቲ፡ ብተሳትፎ ኩሉ ዜጋ፡ ብደሞክራሲያዊ ልዝብን ሃገራዊ ሓባራዊ መረዳእታን ብምምዕባልን፡ ናይ ሓድነትን ማሕበራዊ ስኂትን ድልዱል ፖለቲካውን ባህላውን ሞራላውን ሰረት ብምህናጽ፡ መሰረት ሃገራዊ ርግኣትን ምዕባልን የደልድል።
3. መንግስቲ፡ ብቐዓትን ኣሳተፍትን ትካላት ብምፍጣር፡ ንእተመጣጠነ ቁጠባውን ማሕበራውን ምዕባል ዘውሕስን ዘቃላጥፍን ምቹእ ሰላማውን ርጉእን ኩነታት የረጋግጽ።

ግንቀጽ 7 - ደሞክራሲያዊ መትከላት

1. ምርግጋጽ ሰፊሕን ንጡፍን ተሳትፎ ዜጋታት ኣብ ፖለቲካዊ፡ ቁጠባዊ፡ ማሕበራዊ፡ ከምኡ'ውን ኣብ ባህላዊ ህይወት፡ መሰረታዊ መትከል ሃገራዊ ኤርትራ እዩ።

2. ኩሉ ንሰብአዊ መሰላት ደቀንስትዮ ዝግህስ፡ ንተራኡንን ንተሳታፍነተንን ከኣ ዝድርትን ዝዕንቅፍን ተግባር ክልኩል እዩ።
3. ኣቦዩ ኣከባቢኡ ተበግሶን ተሳትፎን ህዝቢ ዘረጋግጽን ዘደንፍዕን ትካላት ይምስረት።
4. ኩሉ ኤርትራዊ ብዘይ ኣፈላላይ፡ ብመሰረት ቅዋምን ኣብ ትሕቲኡ ዝድንገግ ሕግታትን፡ ኣብ ኩሉ ናይ መሪሕነት ቦታ ንምስታፍ ማዕረ ዕድል ይህልዎ።
5. ናይ መንግስትን ናይ ኩሉ ውድባትን ትካላትን ኣሰራርሓ ግሉጽን ተሓታትን ይኸውን።
6. ኩሉ ፖለቲካዊ፡ ህዝባዊ ማሕበራትን ምንቅስቃሳትን ኣብ ኣወዳድባኡን ተግባራቱን ብመትከል ሃገራዊ ሓድነትን ደሞክራሲን ይምራሕ።
7. መንግስቲ፡ ናጻን ነቕፌታውን ኣተሓሳስባ፡ ምጽውዋር፡ ሓባራዊ መረዳእታ፡ ዝመለለይኡ ደሞክራሲያዊ ፖለቲካዊ ባህሊ ንምምዕባል ምቹእ ኩነታት ይፈጥር።

ግንቀጽ 8 - ቁጠባውን ማሕበራውን ምዕባለ

1. መንግስቲ፡ ንመሰል ማሕበራዊ ፍትሕን ቁጠባዊ ሞዕባለን ናይ ዜጋታት ዘዕግብ ኩነታት ንምፍጣርን፡ ነገራውን መንፈሳውን ድልዩታት ህዝቢ ንምርዋይን ይጽዕር።
2. መንግስቲ፡ ኣብ መላእ ሃገር ዝዘርጋሕ ምዕሩይን ቀጻልነት ዘለዎን ምዕባለ ንምምጻእ ይሰርሕ። ህዝቢ ብተሳትፎኡ

መነባብሮአ ብቐጸሊ ንኸመሓይሽ ከአ መንግስቲ ብዝከአሎ ዘበለ ይጽዕር።

3. መንግስቲ፡ ሃብቲ መሬትን ባሕርን፡ አየርን ማይን፡ ብውዱንን ቀጻልነት ብዘለዎን ንረብሓ ህሉውን መጻእን ወሎዶታት ብዘረጋግጽን መገዲ ንኸመሓደር፣ ህዝቢ ደማ ኣብ ምሕላው ኣከባቢኡ ንኸሳተፍ ኣድላዩ ኩነታት ከጣጥሕ ሓላፍነት ኣለዎ።

ግንቀጽ 9 - ሃገራዊ ባህሊ

1. መንግስቲ፡ መግለጺ መንነትን ሓድነትን ግስጋሰን ህዝቢ ኤርትራ ዝኸነ ሃገራዊ ባህሊ ንምምዕባል፡ ምቹእ ኩነታት ክፈጥርን ክድርኸን ሓልፍነት ይህልዎ።
2. መንግስቲ፡ ናይ ኮማዊ ሓልዮት ፍቕሪ ስድራቤትን ክብርታት የተባባዕ።
3. መንግስቲ፡ ስነ-ጥበባት፡ ስነ-ፍልጠት፡ ቴክኖሎጂን ስፖርትን፡ ዝድንፍዓሉ፡ ክኢላታት ብሓርነት ዝግደሉን መሃዝነቶም ዝገልጹሉን ምቹእ ኩነታት ንምፍጣር ይጽዕር።

ግንቀጽ 10 - ብቐጽ ፍርዳዊ ስርዓት

1. ፍርዳዊ ስርዓት ኤርትራ፡ ብቐጥምን ብሕግን ዝምራሕ፡ ናጻን ብቐጽን ተሓታትን ይኸውን።

2. አብያተ-ፍርድ፡ ንቕጥጥርን ርትዓውን ብያነ ዘገልግል፡ ህዝቢ ብቕሊሉ ዝርድኡን ዝጥቀሙሉን ስርዓት ይህልዎ።
3. አብያተ-ፍርድ፡ ካብ ብልሽውናን ኣድልዎን ሓራ ይኾኑ፡ ንኹሉ ብዘይ ኣፈላላይ ዝኣኒ ክኸውን ሓላፍነት ይስከም።
4. መንግስቲ፡ ጉዳያትን ክርክራትን ብፍትሓዊ መገዲ ብሽምግልናን ብዕርቅን ክፍታሕ የተባብዕ።

ግንቀጽ 11 - ብቕዕ ምምሕዳር

1. አብ ኤርትራ ዝህሉ ምምሕዳር፡ ንህዝቢ ዘገልግል፡ ብቕዕ ትካላት ዘለዎ፡ ስሉጥን ተሓታትን ይኸውን።
2. ኩሉ ምምሕዳራዊ ትካል፡ ካብ ብልሽውናን ካብ ኣድልዎን ካብ ምድንጓይን ሓራ ኾይኑ፡ ንህዝቢ ስሉጥን ርትዓውን ኣገልግሎት ይህብ።

ግንቀጽ 12 - ሃገራዊ ምክልኻልን ጸጥታን

1. ሓይልታት ምክልኻልን ጸጥታን ኤርትራ፡ ንቅዋምን ብእኡ መሰረት ንዝቐውም መንግስትን እሙናት ይኾኑን ይእዘዙን።

2. ሓይልታት ምክልካልን ጸጥታን ካብ ሕብረተሰብ ዘይተነጸሉ፡ ኣፍረይትን ኣኸበርቲ ህዝብን ክኾኑ ኣለዎም።
3. ሓይልታት ምክልካልን ጸጥታን፡ ብሕጊ ዝግዝኡ፡ ተሓተትን ብቐዓትን ክኾኑ ኣለዎም።
4. ምክልካልን ጸጥታን ኤርትራ ኣብ ህዝብን ተሳትፎኡን እተመሰረተ እዩ።

ግንቀጽ 13 - ፖሊሲ ወጻኢ

ናይ ኤርትራ ናይ ወጻኢ ፖሊሲ፡ ኣብ ናጽነትን ልኡላውነትን ሃገር፡ ከምኡ'ውን ኣብ ረብሓ ዞባውን ኣህጉራውን ሰላም፡ ምትሕግጋዝ፡ ምርግጋእን ምዕባልን እተመሰረተ እዩ።

ምዕራፍ ሰለስተ - መሰረታዊ መሰላትን ሓርነታትን ግቡኣትን

ግንቀጽ 14 - ማዕርነት ኣብ ቅድሚ ሕጊ

1. ኩሉ ሰብ ኣብ ቅድሚ ሕጊ ማዕረ እዩ።
2. ኣንጻር ዝኾነ ይኹን ሰብ፡ ኣብ ዓሌት፡ ኣብ ኤትኒካዊ መበቐል፡ ኣብ ሕብረ፡ ኣብ ጾታ፡ ኣብ ቋንቋ፡ ኣብ ሃይማኖት፡ ኣብ ስንክልና፡ ኣብ ዕድመ፡ ኣብ ሃይማኖት፡

አብ ስንክልና፡ አብ ዕድመ፡ አብ ፖለቲካዊ አረአእያ ወይ አብ ማሕበራውን ቁጠባውን ደረጃን ካልእ ዘይግቡእ ረጃሒታትን እተመስረተ ኣድልዎ ኣይግበርን።

3. ሃገራዊ ባይቶ፡ አብ ሕብረተሰብ ንዘሎ ዘይማዕርነት ንምውጋድ ዝሕግዝ ሕግታት የውጽእ።

ግንቀጽ 15 - መሰል ህይወትን ናጽነትን

1. ዝኾነ ሰብ፡ ብዘይ ግቡእ ሕጋዊ መስርሕ ህይወቱ ኣይሰእንን።
2. ዝኾነ ሰብ፡ ብዘይ ግቡእ ሕጋዊ መስርሕ ናጽነቱ ኣይንፈግን።

ግንቀጽ 16 - መሰል ሰብኣዊ ክብረት

1. ናይ ዝኾነ ሰብ ሰብኣዊ ክብረት ኣይድፈርን።
2. ንዝኾነ ሰብ፡ ምስቓይ፡ ብጭካነን ውርደትን ዘይሰብኣዊ መገድን ምሓዝን ምቕጻዕን ክልኩል እዩ።
3. ዝኾነ ሰብ፡ ብግልያነት ወይ ብግዲ ብምዕሳብ ክቐረን፡ ወይ'ውን ሕገ ብዘይፈቕዶ ብሓይሊ ክገዳ ኣይፍቀድን።

ግንቀጽ 17 - ማእሰርትን ቀይድን ፍትሐዊ ፍርድን

1. ንዝኾነ ሰብ፡ ብዘይ ግቡእ ሕጋዊ መስርሕ ምእሳር ወይ ምቕያድ ኣይፍቀድን።
2. ዝኾነ ሰብ፡ ገበን ፈጺሙ ኣብ እተባህለሉ እዋን ኣብ ግብሪ ብዘይወግሎ ሓድሽ ሕጊ ኣይክሰስን፡ ኣይቅጻዕን።
3. ዝኾነ ሰብ፡ ምክንያት መእሰሪኡን ምስተኣሰረ ዘለዎ መሰልን ብዝርድኦ ቋንቋ ክግለጸሉ ይግባእ።
4. እተኣሰረ ሰብ፡ ኣብ ውሽጢ 48 ሰዓት፡ ወይ ከምኡ ንምግባር ዘይከኣለሉ ቅቡል ምክንያት ምስ ዝህሉ ድማ፡ ኣብ ዝሓጸረ ጊዜ፡ ኣብ ቅድሚታ ቤት ፍርዲ ክቐርብ ኣለዎ። ብዘይ ትእዛዝ ቤት ፍርዲ ኸኣ ካብኡ ንላዕሊ ክተሓዝ ኣይክኣልን።
5. ኩሉ ሰብ ናብ ቤት ፍርዲ ብኣካል ንምቕራብ መሰል ጥርግን ኣለዎ። እቲ ዝኣሰረ በዓል ስልጣን፡ ንእሱር ናብ ቤት ፍርዲ ምስ ዘዋቅርዎን ምክንያት መእሰሪኡ ምስ ዘዋቅርብን፡ ቤት ፍርዲ ነቲ ጥርግን ተቐቢሉ እሱር ክልቀቕ ይእዝዝ።
6. ዝኾነ ሰብ፡ ጉዳዩ ኣብ ቤት ፍርዲ ብፍትሓውን ብቕልጡፍን ግሉጽን መገድን ክስመዓ መሰል ኣለዎ። ቤት ፍርዲ፡ ሓደ ጉዳይ፡ ኣብ ሓደ ፍትሓውን ደሞክራሲያውን ሕብረተሰብ፡ ብምክንያት ስነ-ምግባር

ወይ ብምኸንያት ሃገራዊ ጸጥታ ብግህዶ ክስማዕ ዘዩብሉ ምስ ዝኸውን፡ ንማዕከናት ዜናን ንህዝብን ካብ ምሉእ ወይ ክፋል ናይቲ ጉዳይ ክእግዶም ይኸእል።

- 7. ክሱስ፡ ብቤት ፍርዲ ገበኛ ምጻኑ ክሳዕ ዝረጋገጽ ከም ንጹህ ይውሰድ። ክቐጻዕ ከኣ ኣይክእልን።
- 8. ክሱስ ብዝተፈርደ መሰል ይግባይ ይህልዎ። ቦቲ እተፈረደሉ ጉዳይ ከኣ ከም ብሓድሽ ኣይክሰሰን።

ዓንቀጽ 18 - መሰል ብሕትና

- 1. ኩሉ ሰብ መሰል ብሕትና ኣለዎ።
- 2.

ሀ. ዝኾነ ሰብ፡ ብዘይ ግቡእ ምኸንያት ኣካላቱ ክፍተሽ፡ ቤቱ ወይ ንብረቱ ክጉርጎር ወይ ክእቶ፡ ከምኡ'ውን ርክባቱን ምጽሕሓፉን ካልእ ንብረቱን ክድፈር ኣይፍቀድን።

ለ. ምፍታሽ ዘፍቅድ ትእዛዝ ቤት ፍርዲ ነቲ ዝፍተሽ ቦታን ዝተሓዘ ሰብን ንብረትን ዝገልጽ ብማሕላ እተደገፈ ምኸኑይ ጥርጠራ ምስ ዝህሉ ጥራይ ይወሃብ።

ዓንቀጽ 19 - ሓርነት ሕልና፡ እምነት፡ ምግላጽ ርእይቶ፡ ምንቅስቃስ፡ ምእካብን ምውዳብን፡

- 1. ኩሉ ሰብ፡ ናይ ሓሳብ፡ ናይ ሕልናን እምነትን ሓርነት ኣለዎ።

2. ኩሉ ሰብ፡ ናይ ምዝራብን ሓሳብ ምግላጽን፡ ናይ ፕረስን ካልኣት ማዕከናትን ሓርነት ኣለዎ።
3. ኩሉ ዜጋ፡ ሓበሬታ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ።
4. ኩሉ ሰብ፡ ዝኾነ ሃይማኖት ናይ ምኽታልን ምዝውታርን መሰል ኣለዎ።
5. ኩሉ ሰብ፡ ብሰላማዊ መገዲ ናይ ምእካብን ሰላማዊ ሰልፊ ናይ ምግባርን መሰል ኣለዎ።
6. ኩሉ ዜጋ፡ ንፖለቲካዊ፡ ማሕበራዊ፡ ቁጠባውን ባህላውን ዕላማታት ውድባት ከቕውም መሰል ኣለዎ።
7. ኩሉ ዜጋ፡ ዝኾነ ዜጋ ሕጋዊ ሞያን ጥበብን ከካይድን ከዘውትርን መሰል ኣለዎ።
8. ኩሉ ዜጋ፡ ኣብ መላእ ኤርትራ ብሓርነት ናይ ምንቅስቓስን ኣብ ዝኾነ ክፍሊ ኤርትራ ናይ ምንባርን መሰል ኣለዎ።
9. ኩሉ ዜጋ፡ ካብ ኤርትራ ናይ ምውጻእን ናብ ኤርትራ ናይ ምምላስን፡ ፓስፖርት ወይ ካልእ ሰነዳት መገሻ ናይ ምርካብን መሰል ኣለዎ።

ዓንቀጽ 20 - መሰል ምድማጽን አብ ምርጫ ምውድዳርን

ኩሉ ዜጋ፡ ሕገ ምርጫ ብዘፍቅዶ መሰረት ክመርጽን አብ ምርጫ ክወዳደርን መሰል አለዎ።

ዓንቀጽ 21 - ቁጠባዊ፣ ማሕበራዊ፣ ባህላዊ መሰላትን ሓልፍነታትን

1. ኩሉ ዜጋ፡ ብመንግስቲ ብዝወሃብ ማሕበራዊ አገልግሎት ናይ ምጥቃም ማዕረ መሰል አለዎ። መንግስቲ ኸኣ፡ ናይ ጥዕና፡ ናይ ትምህርቲ፡ ናይ ባህልን ካልኣን አገልግሎትን ናብ ኩሉ ምእንቲ ኸባጸሕ ብዘለዎ ዓቕሚ ይጽዕር።
2. መንግስቲ፡ ዓቕሙ ክሳዕ ዘፍቀደሉ፡ ናይ ዜጋታት፡ ብፍላይ ከኣ ጽጉማት ዜጋታት፡ ማሕበራዊ ድሕነት የረጋግጽ።
3. ኩሉ ዜጋ፡ አብ ቁጠባዊ ንጥፈታት ብሓርነት ክሳተፍን ዝመረጸ ሕጋዊ ስራሕ ወይ ዋኒን ከካይድን መሰል አለዎ።
4. መንግስትን ሕብረተሰብን፡ ታሪኻውን ባህላውን ውርሻታትን ቅርስታትን ንምልላይን ምዕቃብን፡ ከከም ኣድላይነቱ ድማ ንምምዕባሉን፡ ከምኡውን ንምትሕልላፉ ሓልፍነት አሎዎ። ንምዕባለ ስነ-ጥበብ፡

ሰነ-ፍልጠት፣ ሰነ-ኪነትን ስፖርትን፣ ምቹእ ኩነታት ብምፍጣር ከአ ተሳታፊነት ዜጋታት የተባብሰ።

- 5. ሃገራዊ ባይቶ፣ ማሕበራዊ ድሕነት ዜጋታት፣ መሰላትን ኩነታትን ዕዮን ካልእ አብዚ ዓንቀጽ እዚ እተጠቐሰ መሰላትን ንምርግጋጽን ንምትግባርን ሕግታት የውጽእ።

ዓንቀጽ 22 - ስድራቤት

- 1. ስድራቤት ናይ ሕብረተሰብ ባህርያዊትን መሰረታዊትን አሃዱ እያ። ብሕብረተሰብን ብመንግስትን ከአ ክትሕሎን ክትሕብሓብን ይግባእ።
- 2. ብሕጊ ዝኣኸሉ ሰብአይን ሰበይትን፣ ብናጸን ብምሉእ ፍቓዶምን ብዘይ ዝኾነ ይኹን ኣድልዎን ክምርዓውን ስድራቤት ክምስርቱን መሰል ኣለዎም። ኣብ ኩሉ ጉዳይ ስድራ ቤት ከአ ማዕረ መሰልን ግቡእን ኣለዎም።
- 3. ወለዲ ንደቆም ብግቡእ እናኹስኩሱን እናተኸናኸኑን ከዕብይዎም መሰልን ግዴታን ኣለዎም። ውሉዳት ከአ ብግዲኦም ንወለዶም ከኸብሩን ምስ ዝሸምገሉ ክሕግዙዎምን መሰሎምን ግዴታኦምን እዩ።

ዓንቀጽ 23 - መሰል ንብረት

- 1. ኣብ ናይዚ ዓንቀጽ እዚ ንኡሱ-ዓንቀጽ (2) እተደንገገ ከም ዘሎዎ ኾይኑ፣ ዝኾነ ዜጋ፣ ኣብ ዝኾነ ክፍሊ

ኤርትራ፡ ብውልቁ ወይ ብሓባር ምስ ካልኣት፡ ንብረት ንምጥራይን ንወረሰቱ ንምትሕልላፍን መሰል ኣሎዎ።

2. መሬትን ኩሉ ባህርያዊ ሃብትን ንብረት መንግስቲ ኮይኑ፡ ዜጋታት ኣብ መሬት ዝህልዎም ናይ ተጠቓምነት መሰል ብሕጊ ይውሰን።
3. መንግስቲ፡ ምእንቲ ሃገራዊ ረብሓን ጥቕሚ ህዝብን፡ ብግቡእ ሕጋዊ መስርሕ፡ ዝግባእ ካሕሳ ብምክፋል ንብረት ክወስድ ይኽእል።

ግንቀጽ 24 - ምምሕዳራዊ ፍትሒ

1. ዝኾነ ምምሕዳራዊ ጉዳይ ዘልዎ ሰብ፡ በቲ ዝምልከቶ ምምሕዳራዊ በዓል ስልጣን ብኣኹብሮት ክሰማዕን፡ ቅልጡፍን ርትዓውን መልሲ ክረክብን መሰል ኣለዎ።
2. ዝኾነ ምምሕዳራዊ ጉዳይ ዘልዎ ሰብ፡ መሰላቱ ወይ ረብሓታቱ ምስ ዝትንከፍ ወይ ምስ ዝሕደግ ግቡእ ምምሕዳራዊ መክሪምታ ክግበረሉ መሰል ኣሎዎ።

ግንቀጽ 25 - ግቡእ ዜጋታት

ኩሉ ዜጋ እዚ ዝስዕብ ግቡኣት ኣለዎ፡-

1. ንኤርትራ እሙን ምጻን። ንምዕባሌኣን ንራህዋኣን ከኣ ምስራሕ፣

2. ንምክልኻል ሃገር ድልው ምኅንን፤
3. ሃገራዊ አገልግሎት ምፍጻም፤
4. ሃገራዊ ሓድነት ምድንፋዕ፤
5. ንቅዋም ምክባርን ምክልኻልን፤
6. ናይ ካልኣት መሰል ምክባርን፤
7. ብሕጊ ዝእዘዙ ግቡኣት ምፍጻምን።

ግንቀጽ 26 - ደረት መሰረታዊ መሰላትን ሓርነታትን

1. በዚ ቅዋም እዚ ዝተዋሕሰ መሰረታዊ መሰላትን ሓርነታትን፣ ንረብሓ ሃገራዊ ጸጥታ፣ ንህዝባዊ ድሕነት ወይ ንቐጠባዊ ድሕነት ሃገር፣ ንምሕላው ስነ-ምግባርን ጥዕናን፣ ንምክልኻል ዕግርግር ወይ ገበን፣ ንምዕቃብ መሰልን ሓርነታትን ካልኣት ተባሂሉ ክድረት ይከኣል።
2. በዚ ቅዋም እዚ ንእተዋሕሰ መሰረታዊ መሰላትን ሓርነታትን ዝድርት ዝኾነ ሕጊ፡-
 - ሀ. ምስ መትከላት ደሞክራሲን ፍትሕን ዝሳነ፤

ለ. ሓፊሻዊ ተፈጻሚነት ዝህልዎን ንቐንዲ ትሕዝቶ ናይቲ ኣብ ሕቶ ዘሎ መሰል ዘየወግድን፤

ሐ. ናይቲ ምድራት ትሕዝቶ ብንጹር ዝገልጽን፡ እቲ ናይ ምድራት መዝነት እተመስረተሉ ናይዚ ቅዋምዚ ዓንቀጽ ዝረቀሕን ክኸውን ኣለዎ።

3. ናይዚ ዓንቀጽ እዚ ንኡስ-ዓንቀጽ(1)፡ ኣብ ናይዚ ቅዋም እዚ ዓንቀጽት 14(1) (2)፡ 15፡ 16፡ 17(2) (5) (7) (8)፡ 19(1) ንእተደንገገ መሰላትን ሓርነትን ክድርት ኣይፍቀድን።

ዓንቀጽ 27 - ህጹጽ ኩነታት

1. ድሕነት ሃገር፡ ጸጥታን ርግኣትን መንግስቲ፡ ብኩናት፡ ብወራርን ብሓፊሻዊ ህውከትን ኣብ ሓደጋ ምስዝኣቲ፤ ወይ ኣብ እዋን ባህርያዊ ሓደጋ፤ ፕረዚደንት ኣብ ወግዓዊ ጋዜጣ፡ ኣብ መላእ ኤርትራ ወይ ኣብ ገለ ክፋል ህጹጽ ኩነታት ከም ዘሎ ክእውጅ ይኸእል።

2. እቲ ኣብ ትሕቲ ናይዚ ዓንቀጽ እዚ ንኡስ - ዓንቀጽ (1) ዝወጽእ ኣዋጅ፡ ብሃገራዊ ባይቶ ብኸልተ-ሲሶ ድምጺ ናይ ኡሎም ኣባላቱ ከይጸደቐ ኣይረግእን። ስለዚ ፡ ሃገራዊ ባይቶ፡ ኣብ ኣኼባ ምስ ዝህሉ ኣብ ውሽጢ ኸልተ መዓልቲ፤ እንተ ዘይኩነ ድማ ኣብ ውሽጢ ሰላሳ መዓልቲ ንህጹጽ ኣኼባ ተጻዊዑ ከጽድቕ ኣለዎ።

3. ብመሰረት ንኡስ ዓንቀጽ (2) ብሃገራዊ ባይቶ ዝጸደቐ ኣዋጅ ህጹጽ ኡነታት፡ ክሳብ ሸዱሸተ ወርሒ ክጸንዕ ይኸእል። ሃገራዊ ባይቶ ከኣ ብኸልተ-ሲሶ ድምጺ ኡሎም ኣባላቱ ነቲ ኣዋጅ ኣብ ኣደ እዋን ንሰለስተ ወርሒ ክኖውሖ ይኸእል።
4. ሃገራዊ ባይቶ ብመሰረት እዚ ዓንቀጽ እዚ ንዘጽደቐ ኣዋጅ ብውሳኔ ክስዕሮ ይኸእል።
5. ኣዋጅ ህጹጽ ኡነታትን ብእኡ መሰረት ዝውሰድ ዝኾነ ይኹን ስጉምትን ዝውሰን ሕጋጋትን፡ ነዚ ዝስዕብ ክፍቅድ ወይ ክመዝዝ ኣይክእልን፡-

- ሀ. ዓንቀጻት 14 (1) (2)፡ 16፡ 17 (2)፡ 19 (1) ምድስካል።
- ለ. ኣብ እዋን ህጹጽ ኡነታት፡ መንግስቲ ወይ ኣብ ትሕቲ መዝነቱ ብዝሰርሖ ሰባት ንዝተፈጸመ ዘይሕጋዊ ተግባራት ምምሓር።
- ሐ. ወራርን ኣፈሻዊ ህውከትን ኣብ ዘይብሉ እዋን ወተሃደራዊ ሕጊ ምእዋጅ።

ዓንቀጽ 28 - ኣተገባብራ መሰረታዊ መሰላትን ሓርነታትን

1. በዚ ቅዋምዚ እተፈቐደ እንተ ዘይኮይኑ፡ ብሃገራዊ ባይቶ ወይ ብኻልእ ለጠቕ ዝበለ ኣጋጊ ኣካል ነዚ ኣብዚ ምዕራፍ እዚ ተዋሂቡ ዘሎ መሰረታዊ መሰላትን ሓርነታትን ዝግህስ ወይ ዝድርት ዝኾነ ይኹን ሕጊ ክሕገግ፡ ብፈጻሚ ኣካልን

ክፍልታት መንግስትን ከአ ዝኾነ ይኹን ስጉምቲ ክወስድ ኣይፍቀድን። ዝኾነ ይኹን ነዚ መሰረታዊ መሰላትን ሓርነታትን ዝግህስ ሕጊ ወይ ተግባር ከአ ፍሩስ እዩ።

2. በዚ ቅዋም እዚ ዝተዋሕሰ መሰረታዊ መሰላትን ሓርነታትን ተነፊጉና ዝብል ሰብ፡ ንዝምልከቶ ቤት ፍርዲ ክጠርዕ መሰል ኣሎዎ። ቤት ፍርዲ ኸኣ፡ መሰላትን ሓርነታትን ኣመልካቲ ብዘይ ሕጋዊ መገዲ ምንፋጉ ወይ ምጥሓሱ እንተደኣ ኣረጋገጹ፡ ነቲ መሰላትን ሓርነታትን ንምሕላውን ንምርግጋጽን፡ ከምኡ ውን ዝወረዶ ጉድኣት ንምእራምን ትእዛዛትን ውሳኔታትን ከሕልፍ ካሕሳውን ከውህብ ሰልጣን ኣሎዎ።

ዓንቀጽ 29 - ካልኣት መሰላት

ኣብዚ ምዕራፍ እዚ እተዘርዘረ መሰላት፡ ካብ ናይዚ ቅዋም እዚ መንፈስን ካብ መትከላት ማሕበራዊ ፍትሕን ደሞክራሲን ግዝኣተ ሕግን ንዚፍልፍል ካልእ መሰላት ኣይክልክልን።

ምዕራፍ ኣርባዕተ - ሃገራዊ ባይቶ

ዓንቀጽ 30 - ውክልና ህዝቢ

1. ካብ 18 ዓመት ንላዕሊ ዝዕድሚኡ ኤርትራዊ ዜጋ ከድምጽ መሰል ኣለዎ።
2. ሃገራዊ ባይቶ፡ ወካልን ኣሳታፍን ዝኾነ ሕጊ ምርጫ የውጽእ።

ግንቀጽ 31 - ኢቃውማን ዕድመን ሃገራዊ ባይቶ

1. አብ ኤርትራ፡ እቲ ዝለዓለ ወካልን ሓጋግን አካል ዝኾነ ሃገራዊ ባይቶ ይህሉ።
2. ሃገራዊ ባይቶ ብህዝቢ ብእተመርጹ ወከልቲ ይቐውሙ።
3. አመራርጻ አባላት ሃገራዊ ባይቶ ብምስጢራዊ ድምጺ ዜጋታት ይፍጸም።
4. አባላት ሃገራዊ ባይቶ ወከልቲ መላእ ህዝቢ ኤርትራ እዮም። አብ ምፍጻም መዝነቶም ከኣ፡ ብዕላማታትን መትከላትን ቅዋም፡ ብረብሓ ህዝብን ሃገርን ብሕልናኦምን ይምርሑ።
5. ዕድመ ሃገራዊ ባይቶ፡ ድሕሪ ሓፊሻዊ ምርጫ አብ ሓደ ወርሒ ካብ ዝካየድ ቀዳማይ አኼባኡ ጀሚሩ ንሓሙሽተ ዓመታት ይኸውን። አብ እዋን ህጹጽ ኩነታት፡ ሓፊሻዊ ምርጫ ንምክያድ ዝኸልኸል አገዳዲ ኹነታት ምስ ዘጋጥም፡ ዕድመ ሃገራዊ ባይቶ፡ ብኸልተ - ሲሶ ድምጺ ሹሎም አባላቲ ንሽዱሽተ ወርሒ ክናዋሕ ይከኣል።
6. ሓደ ዜጋ አባል ሃገራዊ ባይቶ ኮይኑ ንክምረጽ ዘብቅዖ ቅድመ ኩነትን አባልነቱ ዝስረዘሉ ኩነታትን ካልኣት ተዛመድቲ ጉዳያትን ዝውስን ሕጊ ይወጽእ።

ግንቀጽ 32 - ስልጣንን ፅግግትን ሃገራዊ ባይቶ

1. ብመሰረት ናይዚ ቅዋም እዚ ድንጋጌታት፡-

ሀ. ሃገራዊ ባይቶ፡ ንሰላምን ርግኣትን ምዕባለን ፍትሓዊ ኣመሓዳሪ-ራን ኤርትራ ዘገልግሉ ሕግታትን ውሳኔታትን የውጽእ፤

ለ. ብመሰረት እዚ ቅዋም እዘን ሃገራዊ ባይቶ ዘውጽኦ ሕጊ ብዘፍቅዶ መሰረትን እንተ ዘይኮይኑ፡ ኣብ ኤርትራ ዝኾነ ሰብ ወይ ኣካል ሓይሊ ሕጊ ዘሎዎ ውሳኔ ክወስድ ኣይክእልን።

2. ሃገራዊ ባይቶ፡ ብዕላማታትን መትከላትን ቅዋም ክቕየድን ንምዕዋቱ ክሰርሕን ግዴታ ኣሎዎ።

3. ሃገራዊ ባይቶ ምጽዳቕን ናይ ግብሪ ሕጊ ምውጻእን ስልጣን ሃገራዊ ባይቶ ይኸውን።

4. ሃገራዊ ባይቶ፡ ኣህጉራዊ ስምምዓት የጽድቕ።

5. ሃገራዊ ባይቶ፡ ለቓሕ መንግስቲ የጽድቕ።

6. ሃገራዊ ባይቶ፡ ኩነተ ሰላምን ኩናትን፡ ከምኡ'ውን ኣዋጅ ህጹጽ ኩነታት የርግእ።

7. ሃገራዊ ባይቶ፡ አፈጻጸማ ሕግታት ናይ ምቁጽጻር ስልጣን አሎዎ።
8. ሃገራዊ ባይቶ፡ ብፍጹም ብዝሒ ድምጺ ካብ አባላቱ ንሓሙሽተ ዓመት ፕረዚደንት ይመርጽ።
9. ሃገራዊ ባይቶ፡ ብመሰረት ዓንቀጽ 41 (6) (ሀ)ን (ለ)ን (ሐ)ን ብክልተ ሲሶ ድምጺ ንፕረዚደንት ቅድሚኒ ናይ ስልጣን ዕድሚኡ ምእካሉ ካብ ስልጣን ከውርዶ ወይ ከውርዶን ክኸሶን ይክእል።
10. ሃገራዊ ባይቶ፡ ብመሰረት እዚ ቅዋም እዚ ሽመት የጽድቕ።
11. ሃገራዊ ባይቶ፡ ጥርግን ህዝቢ ዝምርምር ቀዋሚ ኮሚቴ ይምዘዝ።
12. ሃገራዊ ባይቶ፡ ቅዋማዊ መዝነቱ ኣብ ግብሪ ንምውግል ኩሉ ዘድሊ ዘበለ ውሳኔታት ክሕልፍን ሰጉምቲ ክወስድን፡ ቀዋምን ግዝያውን ኮሚቴታት ክመዝዝን ይክእል።

ዓንቀጽ 33 - ምጽዳቕ ንድፊ ሕጊ

ንድፊ ሕጊ ብሃገራዊ ባይቶ ምስ ጸደቐ ናብ ፕረሲደንት ይመሓላለፍ። ፕረሲደንት ከኣ ኣብ ውሽጢ ሰላሳ መዓልቲ ፈሪሙ ኣብ ወግዓዊ ጋዜጣ ከም ዝሕተም ይገብር።

ዓንቀጽ 34 - አቦ መንበር ሃገራዊ ባይቶ

1. ሃገራዊ ባይቶ፡ አብ ቀዳማይ ኣኼባኡ ብፍጹም ብዝሒ ድምጺ ካብ ኣባላቱ አቦ መንበሩ ንኣሙሽተ ዓመት ይመርጽ።
2. አቦመንበር ሃገራዊ ባይቶ፡ ኣኼባታት ሃገራዊ ባይቶ ይጽውዕን ይመርሕን፣ አብ መንጎ ኣኼባታት ከአ፡ ናይ ቀዋምን ግዝያውን ኮሚተታትን ቤት ጽሕፈትን ባይቶ ስርሓት፡ የወሃህድን ይመርሕን።

ዓንቀጽ 35 - ማሕላ

ነፍሲ ወከፍ ኣባል ሃገራዊ ባይቶ ነዚ ዝስዕብ ማሕላ ይፍጽም።

“አነ -----፡ ነቲ ኣባል ሃገራዊ ባይቶ ኤርትራ ክኸውን ዝመረጸኒ ህዝቢ ዘሰከመኒ ሓደራ እሙንን ብቑዕን ብምዃን፡ ንሃገራዊ ቅዋም ኤርትራ ክምእዘዝን ክከላኸለሉን፡ ንኣድነትን ምዕባለን ሃገረይ ብምሉእ ዓቕመይን ሕልናይን ክጽዕትን ብ----- እምሕል ኣሎኹ።”

ዓንቀጽ 36 - ኣኼባታት፡ ውሽጣዊ ሕግታትን መምርሒታትን ሃገራዊ ባይቶ

1. ሃገራዊ ባይቶ ምዱብ ኣኼባታት ይገብር፡ ግዜን ንውሓትን ኣኼባታቱ ኸኣ ይውስን።

2. ሃገራዊ ባይቶ ብጻውዲት ፕረዚደንት፣ ወይ ብአቦመንበር ሃገራዊ ባይቶ፣ ወይ ከአ ብሓደ ሲሶ አባላት ሃገራዊ ባይቶ ህጹጽ አኼባ ክግበር ይኸእል።
3. ምልአተ-ጉባኤ ሃገራዊ ባይቶ ብፍርቂ አባላቱ ይቐውም።
4. አብዚ ቅዋም እዚ እንተ ዘይተወሰነ፣ ጉዳያት ብብዝሒ ድምጺ ናይቶም እተረኸቡ አባላት ይውሰን። ማዕረ ድምጺ አብ ዘጋጥመሉ ግዜ ከአ አቦ መንበር ዝደገፎ ውሳኔ ይጸድቕ።
5. ሃገራዊ ባይቶ፣ ንአሰራርሓኡ፣ አወዳድባን ዕማማትን ቁዋምን ግዝያውን ኮሚቴታቱን ቤት ጽሕፈቱን፣ ከምኡ'ውን ንሱነ-ምግባር አባላቱን ንግልጽነት አሰራርሓኡን ዝሰርዕ ወሽጣዊ ሕግታትን መምርሒታትን የውጽእ።

ዓንቀጽ 37 - ቤት ጽሕፈት ሃገራዊ ባይቶን ኮሚቴታትን

1. ሃገራዊ ባይቶ ብአቦመንበሩ ዝምራሕ ንሃገራዊ ባይቶን ኮሚቴታቱን ዘገልግል ቤት ጽሕፈት ይህልዎ።
2. እዘን ብመሰረት ዓንቀጽ 32(12) ዝቕመጥ ኮሚቴታት፣ ዝኾነ ይኹን ሰብ አብ ቅድሚኡን ቀሪቡ ብምምሓል ሓበሬታ ከም ዝህበንን፣ ከምኡ'ውን አድላዪ ሰነዳት ከም ዘቕርቡለንን ናይ ምግባር ስልጣን አሎውን።

ዓንቀጽ 38 - ግቡኣትን ሓለፋታትን አባላት ሃገራዊ ባይቶ

1. ኩሎም አባላት ሃገራዊ ባይቶ፡ ከም አባላት ሃገራዊ ባይቶ ናይ መዝነቶም ክብሪ ክሕልውን ተመቐሊሎም ንህዝቢ ከገልግሉን ግቡኣም እዩ።
2. ሓደ አባል ሃገራዊ ባይቶ፡ ገበን እንዳፈጸመ እንተ ዘይተታሒዙ፡ ብገበን ኣይክሰስን። ክሲ ምስ ዝቐርበሉ ሃገራዊ ባይቶ ብዘውስኖ ኣገባብ ክኸሰስ ይክኣል።
3. ሓደ አባል ሃገራዊ ባይቶ፡ ኣብ ኣኼባ ሃገራዊ ባይቶ ወይ ኣብ ኮሚተታቱ ወይ ካብኡ ወጻኢ ምስ መዝነቱ ኣብ ዝዛመድ ጉዳይ ብዘቐረበ ሓሳብን ርእይቶን ኣይክሰስን ወይ ኣይሕተትን።
4. ንሓለፋታትን ግቡኣትን ኡነታት መዝነትን ደሞዝን አባላት ሃገራዊ ባይቶ ዝምልከት ሕግታት ብሃገራዊ ባይቶ ይጸድቑ። ናይ ኹሎም አባላት ሃገራዊ ባይቶ ሓለፋታት ድማ እተሓለወ ይኸውን።

ምዕራፍ ሓሙሽተ - ፈጻሚ ኣካል

ዓንቀጽ 39 - ፕረዚደንት፡ መራሕ ሃገርን መንግስትን

1. ፕረዚደንት ኤርትራ፡ መራሕ ሃገርን መንግስትን፡ ላዕለዋይ ኣዛዚ ሓይሊታት ምክልኻልን ኤርትራ እዩ።

2. ፈጻሚ ስልጣን ሃገራዊ ኤርትራ አብ ኢድ ፕረዚደንት ኢዩ። ፕረዚደንት ድማ ምስ ካቢኔ ሚኒስትራቱ እናተማኸረ ብመሰረት እዚ ቅዋም እዚ አብ ግብሪ የውዕሎ።
3. ፕረዚደንት፡ ምእዛዝ ንቅዋም፡ ህላወን ክብረትን መንግስቲ፡ ግቡእ አሰራርሓ ምምሕዳራዊ ትካላት፡ ረብሓን ድሕነትን፡ ከምኡውን በዚ ቅዋም ዚ እተፈልጠ ናይ ኩሉ ዜጋ መሰረታዊ መሰላትን ሓርነታትን የረጋግጽ።

ዓንቀጽ 40 - ናይ ዝምረጽ ፕረዚደንት ብቕዓት

ሓደ አባል ሃገራዊ ባይቶ፡ ንፕረዚደንትነት ንኸምረጽ፡ ብትውልዲ ኤርትራዊ ዜጋ ክኸውን አለዎ።

ዓንቀጽ 41 - አመራርጻን ዕድመ ስልጣንን ፕረዚደንት

1. ፕረዚደንት ካብ አባላት ሃገራዊ ባይቶ ብፍጹም ብዝሒ ድምጺ ይምረጽ። ሓደ አባል ሃገራዊ ባይቶ ንፕረዚደንትነት ንኺሕጸ ናይ 20% አባላት ሃገራዊ ባይቶ ደገፍ ክረክብ አለዎ።
2. ዕድመ ስልጣን ፕረዚደንት ማዕረ እቲ ዝመርጸ ሃገራዊ ባይቶ ንሓሙሽተ ዓመት ይኸውን።
3. ሓደ ሰብ ካብ ክልተ ግዜ ንላዕሊ ንፕረዚደንትነት አይምረጽን።

4. ፕረሲደንት፡ ብሞት፡ ወይ ብፍቃዱ ካብ ስልጣን ብምውራድ፡ ወይ ብመሰረት ንኡስ-ዓንቀጽ (6) ካብ ስልጣን ተኣልዩ ቦታኡ ምስ ዝለቅቕ፡ ብኣቦ መንበር ሃገራዊ ባይቶ ይትካእ። ኣቦ መንበር ሃገራዊ ባይቶ ኸኣ፡ ክሳዕ ካልእ ፕረሲደንት ዝምረጽ ካብ ሳላሳ መዓልታት ንዘይነውሕ ግዜ ግዝያዊ ፕረሲደንት ኮይኑ የገልግል።
5. እቲ ብመሰረት ናይዚ ዓንቀጽ እዚ ንኡስ-ዓንቀጽ (4) ፕረሲደንት ዝምረጽ ሰብ፡ ንዕላማታት ንኡስ-ዓንቀጽ (3) ከም ምሉእ ግዜ ኣይቁጸረሉን።
6. ንፕረሲደንት፡ ብኸልተ-ሲሶ ድምጺ ኣባላት ሃገራዊ ባይቶ በዚ ዝስዕብ ምክንያታት ካብ ስልጣን ምውራዱ ይክኣል፡-
 - ሀ. ንቅዋም ብምጥሓስ ወይ ንሕጊ ብዕቱብ ብምጥሓስ ዝበነኛ ኮይኑ ምስ ዝርከብ።
 - ለ. ንስልጣንን ክብረትን ፕረዚደንት ዘየብቐዕ ዝገብር ድክመትን ስነ-ምግባራዊ ውድቀትን ምስ ዘርኣ።
 - ሐ. ስልጣን ፕረሲደንት ንምፍጻም ዘየክእሎ ኣካላዊ ወይ ኣእምሮኣዊ ጉድለት ምስ ዘጓንፎ።
7. ሃገራዊ ባይቶ፡ ፕረዚደንት ዝምረጸሉ፡ ከምኡ ውን ካብ ስልጣን ዝወርደሉ፡ ቅጥዕታት ብሕጊ ይውሰን።

ዓንቀጽ 42 - ስልጣንን ዕማማትን ፕረዚደንት

ፕረዚደንት እዚ ዝስዕብ ስልጣንን ዕማማትን ይህልዎ፡-

1. ኣብ ዓመት ሓንሳእ ብዛዕባ ኩነታት ሃገርን ፖሊሲታት መንግስትን ንሃገራዊ ባይቶ መደረ ምግባር፤
2. ብመሰረት ዓንቀጽ (27) ህጹጽ ኹነታት ምእዋጅ። ንምክልኻል ሃገር ኣብ ዝድለየሉ እዋን ከኣ ኩነተ ኩናት ምእዋጅ፤
3. ኣብ ዘድሊ እዋን ህጹጽ ኣኼባ ሃገራዊ ባይቶ ምጽዋዕን ነቲ ኣኼባ መግለጺ ምቕራብን፤
4. ሃገራዊ ባይቶ ንዘጽደቕ ሕጊ ምክታምን ኣብ ወግዓዊ ጋዜጣ ከም ዝሕተም ምግባርን፤
5. ብሃገራዊ ባይቶ እተወሰነ ሕግታትን ውሳኔታትን ኣብ ግብሪ ምውጻሉ ምርግጋጽ፤
6. ኣህጉራዊ ስምምዓት ምዝታይን ምክታምን። ከምኡ ውን ነዚ ስልጣን እዚ ምውካል፤
7. ብምጽዳቕ ሃገራዊ ባይቶ፡ ሚኒስተራት፡ ኮሚሽነራት፡ ጠቕላሊ ኦዲተር፡ ጠቕላሊ ኣመሓዳሪ ሃገራዊ ባንክ፡ ኣቦመንበር ርእሰ ኣብያተ-ፍርዲ፡ ብኻልእ ናይዚ ቅዋም ኣዚ ድንጋጌታት ወይ ካልእ ሕግታት ብፕረዚደንት ክሸየሙ ዘሎዎም ካልኣት ሰባትን ምሻም፤
8. ብእማመ ኮሚሽን ፍርዳዊ ኣገልግሎትን ብምጽዳቕ ሃገራዊ ባይቶን ፈራዶ ርእሰ ኣብያተ ፍርዲ ምሻም፤

9. ብእማመ ኮሚሽን ፍርዳዊ አገልግሎት ዳያኑ ታሕተዎት አብያተ ፍርዲ ምሻም፤
10. አምባሳደራትን ዲፕሎማሲያዊ ወኪላትን ምምዛዝን ምቕባልን፤
11. ላዕለዎት ሓለፍቲ ሓይልታት ምክልኻልን ጽጥታን ኤርትራ ምምዛዝ፤
12. ዓንቀጽ 27(5-ለ) እተዓቀበ ኮይኑ፡ ንበደለኛታት ፍርዲ ምንካይን ምሕረት ምሃብን፤
13. ንብቐፅ ምምሕዳር አድላዪ ምስ ዝኸውን፡ ምስ ምምሕዳር ሲቪላዊ አገልግሎት ብምምኽኻር፡ ሚኒስትራታትን ክፍልታትን መንግስቲ ምቕም ወይ ምፍራስ፤
14. አኼባታት ካቢኔ ምምራሕን ንጥፊታቱ ምውህሃድን፤
15. ናብ ሃገራዊ ባይቶ ንምጽዳቕ ዝቐርቡ ንድፊ ሕግታትን ባድትን ምእማም፤
16. ምስ ዝምልከቶም ትካላትን ሰባትን ብምምኽኻር፡ ንዜጋታት ኤርትራ፡ ከምኡ'ውን ንኻልኦት ተቐማጦን አዕሩኽን ኤርትራ፡ ናይ ክብሪ ንሻናት ምሽላም፤
17. ዓንቀጽ 52 (1) ዝተሓለወ ኮይኑ፡ ብፕረዚደንት ዝተሸመ ሰብ ካብ መዝነቱ ብፕረዚደንት ምውራዱ ይከአል።

ዓንቀጽ 43 - ካብ ጉዳይ ሲቪላውን ገበናውን ክሲ ናጻ ምዃን

1. ስልጣን ፕረዚደንት ዝሓዘ ሰብ፡-

ሀ. ምስ መንግስታዊ ስርሑ ከም ፕረዚደንት ብተዛማዕ ጉዳይ እንተዘይኮይኑ ብሲቪላዊ ጉዳይ ኣይክሰሰን። ኣብ ክንድኡ ግን መንግስቲ ክኸሰስ ይኸእል።

ለ. ብመሰረት ዓንቀጽ 41 (6) (ሀ)ን (ለ)ን እንተዘይኮይኑ ብገበን ኣይክሰሰን።

2. ፕረዚደንት ካብ መዝነቱ ምስ ወረደ ዝኾነ ቤት ፍርዲ ኣብ መንግስታዊ ስርሑ ብዝፈጸሞ ተግባር ኣብ ልዕሊኡ ንዚቐርብ ሲቪላዊ ክሲ ኣይቅበልን።

ዓንቀጽ 44 - ፕረዚደንት ንዝነበረ ሰብ ዝወሃብ ሓለፋ

ፕረዚደንት ንዝነበረ ሰብ ዝወሃብ ሓለፋ ብሕጊ ይውሰን።

ዓንቀጽ 45 - ማሕላ

ፕረዚደንት ዝተመርጸ፡ ነዚ ዝስዕብ ማሕላ ይፍጽም፦

“ኣነ _____ : ከም ፕረዚደንት ሃገራ ኤርትራ፡ ንቅዋም ኤርትራ ክምእዘዝን ክከላኸለሉን፡ ንህዝቢ

ኤርትራ፡ ብምሉእ ዓቕመይን ሕልናይን ከገልግሎን፡ ብ
_____ እምሕል ኣለኹ። ”

ዓንቀጽ 46 - ካቢኔ

1. ብፕረዚደንት ዝምራሕ ናይ ሚኒስትራት ካቢኔ ይህሉ።
2. ፕረዚደንት ካብ ኣባላትን ዘይኣባላትን ሃገራዊ ባይቶ ሚኒስትራት ክሸይም ይኸእል።
3. ካቢኔ ንፕረዚደንት ኣብዚ ዝሰዕብ ይሕግዞ፣
 - ሀ. ስርሓት መንግስቲ ኣብ ምምራሕን ምውህሃድን ምክትታልን፣
 - ለ. ናብ ሃገራዊ ባይቶ ዝቐርብ ሃገራዊ ባጀት መንግስቲ ኣብ ምጽናዕን ምድላውን፣
 - ሐ. ናብ ሃገራዊ ባይቶ ዝቐርብ ንድፊ ሕግታት ኣብ ምጽናዕን ምድላውን
 - መ. ፖሊሲታትን ውጥናትን ኣብ ምጽናዕን ምድላውን።
4. ፕረዚደንት፡ ንኣወዳድባ፡ ንኣሰራርሓ፡ ንዕማማት ስነ-ምግባርን ካቢኔን ቤት ጽሕፈት ፕረዚደንትን ዝምልከት መምርሒ የውጽእ።

ዓንቀጽ 47 - ተሓታትነት ሚኒስትራት

1. ኩሎም ሚኒስትራት፡-

- ሀ. ንአመሓዳድራን ስራሕን ሚኒስትሪታቶም ብዝምልከት ብውልቂ ንፕረዚደንት፤
 - ለ. ከም ካቢኔ ብሓባር ብመገዲ ፕረዚደንት ንሃገራዊ ባይቶ ተሓተቲ እዮም።
2. ሃገራዊ ባይቶ ወይ ኮሚተታቱ ንዝኾነ ይኹን ሚኒስተር ብዛዕባ ፖሊሲታትን ስራሓትን ሚኒስትሪኡ ንምሕታት ብመገዲ ቤት ጽሕፈት ፕረዚደንት ክጽውዖ ይኸእል።

ምዕራፍ ሸድሸተ - ምምሕዳር ፍትሒ

ግንቀጽ 48 - ኣብያተ ፍርዲ

- 1. ፍርዳዊ ስልጣን ኣብ ኢድ ርእሰ ኣብያተፍርድን ካልእ ብሕጊ ዝቐመ ታሕተዋይ ኣብያተ ፍርድን ይኸውን። ብመሰረት እዚ ቅዋም እዝን ካልእ ሕግታትን ከኣ ብሽም ህዝቢ ኣብ ግብሪ ይውዕል።
- 2. ኣብያተ ፍርዲ ኣብ ምፍጻም ፍርዳዊ መዞ ካብ ምቁጽጻርን ምምራሕን ዝኾነ ይኹን ሰብ ወይ ስልጣን ናጻ እዩ። ፈራዶ ንሕግን ብሕጊ ንዝውሰን ስነ ምግባርን ንሕልንኡምን ተኣዘዘቲ ይኾኑ።
- 3. ዳኛ ኣብ ምትግባር ፍርዳዊ ስልጣን ብዝፍጽሞ ተግባራት ኣይክሰስን።

4. ኩሉ አካላት መንግስቲ፡ ብመሰረት እዚ ቅዋም እዝን ካልእ ሕግታትን፡ ኣብያተ ፍርዲ ስርሑ ብግቡእን ብጽፉፍን መገዲ ምእንቲ ክፍጽምን፡ ናጽነቱን ክብረቱን ምእንቲ ክሕሎን፡ ኣድላዪ ምትሕግጋዝ ክገብር ኣሎዎ።

ዓንቀጽ - 49 ርእሰ ኣብያተ ፍርዲ

1. ርእሰ ኣብያተ ፍርዲ እቲ ዝለዓለ ይግባይ ዝበሃሎ ቤት ፍርዲ ይኸውን። ብኣሰመንበሩ ድማ ይምራሕ።
2. ርእሰ ኣብያተ ፍርዲ
 - ሀ. ነዚ ቅዋም እዚ ናይ ምትርጓምን ብዛዕባ ቅዋምነት ናይቶም ብመንግስቲ ዝወጹ ሕግታት ወይ ዝወሰዱ ስጉምታት ናይ ምውሳኝን በይናዊ ስልጣን ይህልዎ፤
 - ለ. ብመሰረት ናይዚ ቅዋም እዚ ዓንቀጽ 41(6) (ሀ)ን (ለ)ን ፕረዚደንት ካብ ስልጣን ወሪዱ ምስ ዝኸሰሰ፡ ናይ ምፍራዱ በይናዊ ስልጣን ይህልዎ።
 - ሐ. ካብ ታሕታይ ኣብያተ ፍርዲ ንዝመጽእ ይግባይቶ ይሰምዕን ይዳገንን።
3. ርእሰ ኣብያተ ፍርዲ ውሽጣዊ ኣወዳድብኡን ኣሰራርሓኡን ይውስን።

4. ዕድመ አገልግሎትን ብዝሕን ደያኑ ርእሰ አብያተ ፍርዲ ብሕጊ ይውስን።

9ንቀጽ 50 - ታሕታይ አብያተ ፍርዲ

ስልጣንን አወዳድባን አሰራርሓን ታሕታይ አብያተ ፍርድን ዕድመ አገልግሎት ደያንኡን ብሕጊ ይውስን።

9ንቀጽ 51 - ማሕላ

ኩሉ ፈራዳይ ነዚ ዝስዕብ ማሕላ ይፍጽም፡-

“ኣነ _____ : ብቅዋምን ብኻልኣት ሕግታትን ተማእዚዞ ፍትሒ ክብይን፡ ኣብ ምፍጻም ፍትሒ ንሕግን ንሕልናይን እሙን ብምጻን መዝነተይ ክፍጽም፡ ብ _____ እምሕል ኣሎኹ።”

9ንቀጽ 52 - ምልጋስ ፈራዳይ

1. ብምኽንያት ኣእምሮአዊ ወይ ኣካላዊ ዘይብቕዓት ወይ ብምጥሓስ ሕጊ ወይ ስነምግባር፡ ብመሰረት ኣብ ታሕቲ ዘሎ ንኡስ-9ንቀጽ(2)፡ ሓደ ፈራዳይ ቅድሚ ዕድመ ስራሑ ምእካሉ፡ ብእማመ ኮሚሽን ፍርዳዊ አገልግሎት ብፕረዚደንት ጥራይ ካብ ስራሑ ከልግስ ይኸእል።
2. ኣብ ንኡስ 9ንቀጽ (1) ብእተወሰነ መሰረት፡ ኮሚሽን ፍርዳዊ አገልግሎት ሓደ ፈራዳይ ካብ ስራሑ ከልግስ ከም ዘለዎን ዘይብሉን መርመራ የካይድ። ኮሚሽን ፍርዳዊ

አገልግሎት ሓደ ፈራዳይ ካብ ስራሑ ክእለ እንተድኣ ወሲኑ ኸኣ እማመኡ ናብ ፕረዚደንት የቐርብ።

- 3. ፕረዚደንት፡ ኮሚሽን ፍርዳዊ አገልግሎት ብዘቐርብሉ ርእይቶ መሰረት፡ ንሓደ ኣብ ትሕቲ መርመራ ዘሎ ፈራዳይ ካብ ስራሑ ክግልሎ ይኸእል።

ዓንቀጽ 53 - ኮሚሽን ፍርዳዊ አገልግሎት

- 1. ብመሰረት እዚ ቅዋም እዚ፡ ኣተሓራርያን ኡነታት ስራሕን ፈራዶ ዝከታተልን ብዛዕብኡ ሓሳብ ዘቐርብን ሓደ ኮሚሽን ፍርዳዊ አገልግሎት ይህሉ።
- 2. ዝርዝር ስልጣንን ኣወዳድባን ዕማማትን ኮሚሽን ፍርዳዊ አገልግሎት ብሕጊ ይውሰን።

ዓንቀጽ 54 - ኣኸባሪ ሕጊ

ስልጣኑን ዕማማቱን ብሕጊ ዝውሰን ኣኸባሪ ሕጊ ይህሉ።

ምዕራፍ ሽውዓተ - እተፈላለዩ ድንጋጌታት

ዓንቀጽ 55 - ጠቕላሊ ኦዲተር

- 1. ናይ መንግስቲ ኣታውን ወጻእን ካልእ ፊናንሳዊ ንጥፈታትን ዝምርምርን ዓመታዊ ጸብጸቡ ናብ ሃገራዊ ባይቶ ዘቐርብን ጠቕላላ ኦዲተር ይህሉ።

2. ጠቕላል ኦዲተር ብምጽዳቕ ሃገራዊ ባይቶ ብፕረዚደንት ንሓሙሽተ ዓመታት ይሸየም። ንሃገራዊ ባይቶ ኸኣ ተሓታቲ ይኸውን።
3. ዝርዝር ስልጣን፡ ኣወዳድባ፡ ዕማማት ጠቕላል ኦዲተርን ቤት ጽሕፈቱን ብሕገ ይውሰን።

ዓንቀጽ 56 - ሃገራዊ ባንክ

1. ከም ማእከላይ ባንክ ዘገልግል፡ ፊናንሳዊ ትካላት ዝቈጸጸርን ሃገራዊ ባጤራ ዘመሓድርን ሓደ ሃገራዊ ባንክ ይህሉ።
2. ሃገራዊ ባንክ ብምጽዳቕ ሃገራዊ ባይቶ ብፕረዚደንት ዝምዘዝ ጠቕላል ኣመሓዳሪ ይህልዎ። ኣባላቱ ብፕረዚደንት ዝምዘዙ ቦርድ ሃገራዊ ባንክ ከኣ ይህሉ።
3. ዝርዝር ስልጣን፡ ኣወዳድባ፡ ዕማማት፡ ሃገራዊ ባንክ ብሕገ ይውሰን።

ዓንቀጽ 57 - ምምሕዳር ሲቪላዊ ኣገልግሎት

1. ሰራሕተኛታት ሲቪላዊ ኣገልግሎት ዝሕረዩሉ ኣብ ስራሕ ዝምደብሉን ካብ ስራሕ ዝሰናበትሉን፡ ንስነ-ምግባርምን ግቡኣቶምን መሰላቶምን ዘነጽር ሕግታትን ዘማሓድር ቤት ጽሕፈት ሲቪላዊ ኣገልግሎት ይህሉ።

2. ዝርዝር ስልጣን፡ አወዳድባ፡ ዕማማት ምምሕዳር ሲቪላዊ አገልግሎት ብሕጊ ይውሰን።

ግንቀጽ 58 - ኮሚሽን ምርጫ

1. ብመሰረት ሕጊ ምርጫ፡ ምርጫታት ናጸን ርትዓውን ምጻኑ ዘረጋግጽ፡ አካይዳ ምርጫ ዘመሓድርን፡ ንዝለዓለ ጉዳያት ዝውሰንን፡ ህዝቢ ብዛዕባ ምርጫታትን ካልእ ደሞክራሲያዊ አገባባትን ከምዝፈልጥ ዝገብርን፡ ናጸን ጣልቃ ዘይብሉን ኮሚሽን ምርጫ ይህሉ።
2. ኮሚሽነር ምርጫ፡ ብምጽዳቕ ሃገራዊ ባይቶ ብፕረዚደንት ይሸየም። ዕድመ አገልግሎቱ ኸአ ብሕጊ ይውሰን።
3. ዝርዝር ስልጣን፡ አወዳድባ፡ ዕማማት ኮሚሽን ምርጫ ብሕጊ ይውሰን።

ግንቀጽ 59 - ምምሕያሽ ቅዋም

1. ዝኾነ ናይዚ ቅዋም እዚ ድንጋጌ ንኸምሓየሽ ካብ ፕረዚደንት ወይ ካብ ፍርቂ አባላት ሃገራዊ ባይቶ ሓሳብ ክቐርብ ይኸእል።
2. ዝኾነ ናይዚ ቅዋም እዚ ድንጋጌ፡-

- ሀ. ሃገራዊ ባይቶ ብሰለስተ ርብዓ ድምጺ ናይ ኩሎም አባላቱ ክመሓየሽ አለዎ አሎዎ ንዚብሎ ዓንቀጽ አነጻሩ ንኪመሓየሽ ብምውሳኑ፤
- ለ. እቲ ምምሕያሽ ድሕሪ ሓደ ዓመት ከም ብሓድሽ ብሃገራዊ ባይቶ ተዘትይሉ ብኣርባዕተ ሕምሲት ድምጺ ኩሎም አባላቱ ምስ ዝድገፍ፤

ክመሓየሽ ይከኣል።

